

پر شنبه — ۶ مارچ ۱۳۴۰

برنجی سنه — نومرو ۱۰

اداره خانه : باب

عالی جاده سنده

وقت مطبعه سنه

متصل گوشه

باشنده نومرو «۱»

صاحب و مدیر

مسئولی محمد سیح

ملی تحریک

آبونه شرائطی ،

سنه لکی ۲۵۰ ،

آلتی آیلقی ۱۲۵

فوق العاده نسخه لر

ایچون ۵۰۰ و ۳۰۰

غروشددر .

مجموعه من هیئت نتیجه

طبعی تدسیب ایدلمین

آثار اعاده ایدلمز .

— ارده بیره کونده بر هیفکار ، علمی ، ادبی ، اقتصادی ، فنی ، رسمی مجموعه در —

شکيب بگده ، تحت الشعور ياشايان بيگلرجه حس و تمايلي ، خيال و خاطره لری ، جانلنديرمش و اونی ، مفكوره يه آنجق بر كوشه سندن ايليشوب قالان بر آویزه كي ، اصيلي دورمقدن قور تارمشدر .

...

برغسونك بوتائیری ، يالكز ، تورك دارالفنونك قيمتلی مدرسی اوزرنده واقع دكلدر . يكرمنجي عصر ، بوكونه قاداره فرانسز حكيمك قوتلی نفوذينه قابيلمشدرد . اون دوقوزنجي عصر ك ايكينجي يارييه او كوست قوتنه ك انباتيه سيله بيله ندي . د بوزيتيوزم ، ك فرانسز ادبياتنه تاثيرلری معلومدر . زولانك مسلكي ، او تاثيرك محصوليدر ؛ او تاثير ، ادبياتدن ، حيانه ده كچمشدرد ، ايكي نتيجه ايله ؛ برقم انسانلر ، تاميله مادباشمشلر و معتقت ساجمسته ذكارني قوللانمشلرد ؛ باشقه برقم انسانلر ، مادباشمه چك درجه ده مفكوره جي اولدقلری ايچون درن بر يأسه باطمشلرد . اون دوقوزنجي عصر ده فرانسز ادبياتك بزه كوسترديكی بديتلك ، صاحی قدر قدیم بر تماشادر .

يكرمنجي عصر ك باشنده ، يكي فلسفه حمله لرله احتياج واردر . بو حمله ك مجادله هدفی برك شیدی : ماده ! هر زمان اولديني كي ، بنه بر ماده - روح دو كوشی باش كوستردی . بوفلسفی مجادله ده روح طرفه ظفري قازاندرن جنكارك اسعي برغسوندر . هنوز جدال يتمش اولماسه كرك . روحی قوتلری جنسی تامللره ارجاعه چالیشان بر (فرويد) ، مه تافزيكی آلت اوست ايده بيله چك كي كورون بر (آبنشان) وار . فقط برغسونك دور اوزرینه تاثيری محققدر . فرانسه ده يكي ادبيات نسلنك بوتائیری انكار و اعتراف ايدن زمره لری واردر . برغسون ، شمدی به قادار هيچ بر فلسوفك تحليل ايمدديكي تحری اصولی بولمشدر . يعني شاتلرك عقل طرفيله دكل ، حسدله كشي ! آريستوتلوك منطقته قارشى بو جلا دتلی محكوم بر كستاخلق اولماديني تصديق ايتمينلر يك آزدر . فرانسز مجموعه لرده ، حالا ، برنوع (اته لاه كتوا ليزم = ذهني) مسلكي مدافعه ايدنله تصادف اولونوبور . فقط برغسون ، حسدك رولنی جوغا نطقه باره ، ذكلك وظيفه سي هيچه اينديرمش دكلدر . برصنككارده يكانه تحدى واسطه سي اولان حدى ، فيسوفلرده ، ذكلكده انضمام ايتمی لازم كديكي سويلوبور .

برغسونك لك بويوك اورين ناليته سي ، جانلی برالم اولان

مصطفى شكيب بك

برغسونه فلسفهي

ملی مجموعه يی اوقوبانلر آراسنده ، شكيب بكك برغسونه مفتوتیتی و نشر ايتديكي ، برغسون - قدرت روحيه دار بر قاج قونفرانس ، ادلی اثری بيله نلر آزدر . بو اثری دقتله اوقودقدن صور كرا ، بيم محررينه قارشى دويديلم شكران حسى ، اونك برغسونه قارشى حس ايتديكي مفتوتيتدن آشاغی قلمادى . بو اثرك برر ترجمه دن عبارت قونفرانس لر قسمی برطرف ، د برغسون فلسفه سي ، باشلقی ۵۰ بويوك محققه سي ، فرانسز حكيمك بوتون فلسفی اصولی ، اساسلری ، استقامتلری نايث مكمل قبضالشمدر . فلسفه مبادیسی آزيچق بيان هر كنچ ، شكيب بكك و جيز اسلوبی عدسه سندن ، برغونی بو ۵۰ محققه ده وضوحه كوره چك ، طایفه جقدر . شكيب بكك كتابيله يالكز علم دكل ، ادبيات ده اترقا زانيور . برغسون فلسفه نك اسلوبی ، چيك ومادی ، بر علم آدمی اسلوبندن باشقه در ؛ شكيب بكده ، برغسون كي ، شاتیلوی بزه يالكز منطق قضیه لرله دكل ، تشبیهلر استعارلر ، مثاللرله ادا ايتكمده بكنز سز بر موفقت كوسترمشدر . اثرك سيستم و ابجاز قيتنه ، بويدي مزیقی ده ضم ايتكميزين ، كندی قدرتم لسبتنده تحلیله كيريشمك ايتمه دم .

اثره برمدخل وار : بوراده مؤلف ، عصری فلسفه نك لك خارقلی دهایی برغسونی اوقومازدن اول ، نه قادا قاق بر دنیا ايچنده ياشاديني آكلانيور :

د برغسونه تماس ايدنجه به قاداره فيسوفلردن هيچ بريسي ، بكا اراده می بولدورنه بيله چك بر تلقین ياباماشدی هانكيسي اوقوديسم ، بونلردن يا بر علم مفشلكی ويا بر سيستم معجائلی حسنی آلبر ، تفكر لرینه حیران اولور ، حق بعضی جهتلرده حس و اراده لرملك قارنجه لادقلری دويار ، فقط هيچ برنده اراده می كوكلردن قاورايه جق بر قدرت بولامازدم . يالكز كوتورولديكم بول ، هپ عقل و منطق اصوللرله ايجلمش بر طاقم صنعی جاده لردی . ايشته ، مؤلفك منطقله حبات بر دلو تالیف ايدمديكي وعقل منطقك باصقيسي آئنده بيگلرجه حسلرينك آزيلديكي برصبرده قارشيسنه د برغسون ، چيقور . برغسون ،

شرق

دعوت ایشلردی برخلولی آقشام محله ،
 مت اولوب سودالی دلبرله کزدک الاله !
 دل اسیر اولمشدی جانک صاجندن برته ،
 مت اولوب سودالی دلبرله کزدک الاله !
 ایلدک کلشنرایک شانلی طاقندن مروور ،
 دیکدک افسانه آهولر دینندن پرسرور ،
 ایددی بر ، برماهتابندن بهارک قلبه نور ،
 مت اولوب سودالی دلبرله کزدک الاله !
 ۳ مارت ۳۴۰ محمد مسیح

۲. - برغسونک تحریری ، بوله یالکز روحیات
 ساحه‌سده قلمش دکادر . بوفیلسوف ، عالم خارجی‌ده تدقیقه
 لزوم کورمش و بوکا (ماده و حافظه) ادلی اثری تخصیص
 ایشلدر . بواز ، بدی سنه ، (ضیاع کلام) ه اغرامش خسته
 اوزرنده پادینی مشاهده لک محسولدر .

(ا) برغسون کوره ایکی تورلو حافظه وارد : ذات الحریکه
 حافظه ، بنفسه حافظه . برغسون روحک دماغده (لوقالیزه)
 ایدیلیمسی معناسز بولور . چونکه دماغ ، عالم خارجی‌نک
 تاثیرلری توقیف و مختلف نواحی بدنییه سوق ایدر برتلغون
 مرکزیزدر . و آنجق حرکاتلرنک ناظمیدر . معافییه ، عالم
 خارجیدن آلدیغی ادراکلرک آنجق ایشه یارایانلری سچر .
 بناء علیه (انا) من مستقلدر و عالم خارجینک عیناً معکسی دکادر .
 ب (ذات الحریکه حافظه ، مادی و عملیدر . بنفسه حافظه ،
 غیر شعوری و اساسی انا مزده مندرجدر . اصل صنعت و فکر
 حافظه‌سی بودر . بو حافظهده تحطره ، (لزومی حالده ، ماضینک
 کندیلکندن کلوب حال الاله قایناشمه‌سیدر) بو حافظه دینامیک
 و جانلی اولدیغی ایچون بعضاً اوقوده سیله ایشلر ورؤیا حادئسی
 یایار . غیر شعوری عالمک قازانی اوقوده باطلار ، ایچندن ماضیمزک
 بخارلری داغیلیر و تخلیه‌مزده سلیک چقارتملرکی یاریم بامالاق
 تجسم ایدرلر . آنجق ، ابداع ایچون ، بو کندی کندینه
 باطلایدش کافی دکادر ، بو خویلا و رؤیالری ضبط و ربط آلتنه
 آلهجق برقن ، ذکا قوتی لازمدر . ایشه بوراده عملی ذکا مزه
 احتیاجز وار . برغسون بوکا Effort intellectuel (ذهنی جه)
 ادبی و ریسیور .

« غیر مشعور » اقلیم روحی کشفه جالیشمه‌سیدر . برغسون
 اول ، بوقادا کلکلرک اسرارینی - صنعتکارلردن باشقه - هیچ بر
 علم آدمی یلمیوردی . برغسون ، (اساسی انا) اسمی و ردیی
 بویکینجی ، کزلی و درین بنلکه هم ذکاسنک ، همده حدسنک
 ایشغنی صالمش ایلک فیلسوفدر . [۱] بونک ایچین ، برغسونده
 یالکز فکرلرک تحلیلی دکل ، حسلرک ، تمایل و اراده لردکده ترکیبی
 کورولور . بونک ایچین ، برغسونه (مجردانه عقللری ایرمین)
 قادینلر سیله حیران اولشلردر .

شکیب بکک کتاسنده (برغسون فلسفه‌سی) باشاغیله
 آریلان بحث ، فیلسوفک اوج اثرینی بزه طاییتور : ۱ -
 برنجی اثرنده ، برغسون ، ذهنیه جیلکه قارشی حرب آجش
 و شائیتلری تحری ایچین عقل و ذکاک کفایتسز لکنی انبانه موفق
 اولمشدر . برغسون اول موجود (علمجیلک ، انبانیه جیلک ،
 اضافیه جیلک) اسمی مسلکدر ، فرانسز داهینسک جهنی
 تعرضی قارشیسنده رجعت ایشلردر . برغسونک عقل و ذکا
 برینه قوبدییغی معرفت واسطه‌سی : (حدس) در آنجق
 حدسی آکلامق ایچین :

(ا) برغسونک (زمان) حقیقه‌کی تلقیسی یلمک لازمدر .
 برغسونه کوره زمان ، (شعور حاللرنک متوالی سیری ، دائمی
 صیورده‌سی و تحویلدر) بلکه بوتاتی ، برآز و هه کل ، ک
 زمان تلقیسنه بکسر ، فقط عینی دکادر . زیرا هه کل ،
 « معینیت » ایشانیر ؛ حالبوکه برغسونه کوره شعورده معینیت
 یوق ، حریته و دغور بو کیشیش واردر .

ب (شعور حرور . ایچریدن دیشاری دغور و برصولته
 دائماً دیکشیر و یاراتیر . (یعنی تکامل ایدر) . روح ، ده برمینزه
 تابع اولماقله برابر اولنک بو حریتی مطلق دکادر . چونکه
 اساسی انا ، قشرندن مرکب مایه‌له ، یعنی ذکا ایله محدوددر
 و حریتی قازانق ایچون اونکله مجادله‌یه مجبوردر . ایشته ،
 مادی ذکاک استبدادندن قور تولیاه چالایان ، اولچولوب
 بیجیله‌مین ، زیرا ، برکیت دکل ، کیفیت اولان و ایچمیزده
 کیزلرن ، فقط یاشایان ، دیکشن ، بو یون بو (اساسی انا)
 عللندن کوزلرمزی آیریمه‌جغز و شائیتلری اونک واسطه‌سیله ،
 اوراده یا قالامنه چالیشه جغز : (حدس) بودر .

[۱] امام غزالی‌ده ، معرفت‌اللاه واصل اولنی ایچون (عقل) ک
 کفایت ائمه‌دیکینی و برجموعه حیات اولان (بصیرت) . احتیاج اولدیغی
 سولیور . (غزالی و برغسون) اسمی بر مقاله‌ده بوجیتی محترم شکیب
 بکک ایضاح ایلغری بکرم .

۳. — برغسونک او چنجی اثری ، آنا ایله کاشانک مناسبتی
تعینه حصار ایدلشد : یاراتجی تکامل = Evolution creatrice
(ا) بو اثرنده ایچریدن دیشاری به طاشان و یاراتان جمله نیک
آدینی قویوبور : حیات جمله سی . بو جمله مجرد بر تصور دکل ،
برشایدرد .

ب ( ) بو حیات جمله سی ، اوج استقامتده نجلی ایتمشدرد :
نباتات ، حیوانات ، انسان . نباتانده براووشونقلدرد ، حیوانده
غریزه در ، انسانده ذکارد . معافی به بولر بری برلینک متممی
دکلدرلر . آنجی اوج آبی استقامتدرلر .

ح ( ) ذکا مادیدر . ضایعه یارار . نه حیاتی ، نه صیوری ،
نه خلقی ، نه دیومتی ایضاح ایدمیلیر . ماده ، حیات جمله سی
تدقیقه چالیشیر ؛ غالب کایرسه : زوال . مغلوب اولورسه : حیات !
د ( ) حیات جمله سنک ماضیسی و منشی برغسون تدقیق ایتک
ایسته ممشدر . چونکه یاراتجی تکاملک استقامتی آئیدر .
ماضی به رجوعده هیچ فائده یوقدر . او حالده حیات جمله سنک
آیسی نهدر ؟

« ابداعده ثبات ، معینتدن غیر معینته ، ایجابیدن حربته
یوکه ایدشدرد ، بو حربتک فائده لری حقند . برغسونک فکرلری
هنوز معلوم دلمدر . چونکه فیلسوف اخلاقی تلقیلرینه دائر
اثر اثر ایتمشدرد .

نتیجه : دنیا ، حال سکوند و مستحانه دکلدر . تمیزی برتکونه
وصیورونه نایمدر . بالحاسه ماده نیک فوقده ، قطعی برشایت اولان
(حیات جمله سی) واردرد . بونکله هیچ برقوت باشه جیقاماز . ویل
او جمله دن محروم اولاندرد ! چونکه اولنری بکلن آنجی : زوالدر .
برغسون ، اون دوقوزنجی عصردن ایدمسر ، مایوس ،
یتیم چیقان انسانله ، بو ییگی حیات جمله سی مفکوره یایدیرایلین
آدامدر . برغسونی سومنلر و آکلایانلر ، آنجی امیدله ونشایله
باشه جقلردر . ماده نیک و عدلرینه آلدانش ، مایوس انسانله
بو ایمانی آشیلاهییلیمک ، پیغمبران برتلقیندر . بوکا مملکتده
یشسوا اولان شکیب بکی ، کتابی ایچون ، حرارتله تبریک
ایتدکن صوکر ، مقاله می ، بونکسک دارالفنون مدرسنک
آرنندن آلدیم الک غلبانی سطرلرله بیتریروم :

« ماده به کوهه میگز . ماده نیک فوقده برحله حیات وار !
بونکله هیچ برقوت باش ایدمسر ! اوشدی به قادار نیچمدرلری
بیقدی ؛ مجادله حیاتده مادی سدلر برینه دهاملام ، ده حیاتی ،
دها روحی مناسبتلر تأسیس ایدللی . بو ییلمادجیه حیات بوق ،
انتخار و اقراض وار ! »

پایمی صفا

اثرنر لسانده

« حرمتنر و سلامله توفائی زاده
شکیب بکافندی استامره »

دربای خاک ایچره کزدر ، دورورز ؛
طوقاقدن قورقایان نا خدارز .
اسرار خلقی سزدر ، دورورز ؛
دلده کی معنیه آتشارلز ! !

* *

کوکلدن دویولور هاتفک سسی ؛
قیامت قالمز صوکر نفسی ؛
باشقهدر یاشاوکن توله نشیسی ؛
ارواحه امامز ، مقتدارلز ! !

* *

یورور آرقازردن باطلده ، حقدده ؛
برشیر کیمبه کوندوز شفقدده ؛
ظاهرده ، باطنی آکلاماسه قده
حقیقت اهله پیشوارلز !

* *

یوق اولوقده کوردک والی ، واری ؛
سلیمان آلهدک بز مور وماری ؛
چوزولدی بلتیک کیسوی تازی ؛
بز لر حل ایدیلز معمارلز !

* *

یوچه داغلر ایدر بزمله سجده ،
عمانلر حیراندرد دلده کی وجده ،
باقی بز . کیملرز . کشفدکن کچده ،
جذبده سودایه مبتلارلز !

* *

کیمه وصل ایسه منزل مقصود .
آبریلاز آصلنده طایله معبود ؛
نه ضرر . اوله قده منبع وجود ؛
قناعت کتیزده بی بارلز !

* *

جوشدوروب براییق فسخه سینگی ،
دومنسر کیمی بکیزمدی سنی ؛
می طلی آلاما پول کوسترمنی ،
بز سکا الک یاقین رهنارلز !

حسن علی